

Somogyi Márton Hadi kártyája

Jánoska Antal

A Magyar Grafika korábbi számaiban bepillantást nyerhettünk letűnt korok kártyafestő művészetébe és megmutattuk napjaink modern kártyagrafikáit is. Most egy újabb kártyakiadás kapcsán van szerencsénk a téma megújítására.

Somogyi Márton festőművésznek és restaurátornak nevezi magát önéletrajzában. Ám ez nem érzékelteti tevékenységének teljességét, hiszen portré-, éjjeli városkép- és kártyafestés mellett szívesen készít veretes öveket és fest faliképeket is. A most harmincéves művész 2004-ben szerezte

diplomáját a Magyar Képzőművészeti Egyetem festőrestaurátor szakán. Munkáit gyűjteményes és önálló kiállításokon láthatta a közönség. 2008-ban készült el nagy munkájával, a *Charta Bellica (Hadi kártya)* című képsorozattal, melynek megfestésére a csak Hofämterspiel néven emlegetett bécsi udvari kártya inspirálta. Erről elég most annyit tudnunk, hogy 1450–1460 körül készült, 48 lapos játékkártya. Négy sorozatának lapjain a magyar, német, cseh és francia udvartartás jellegzetes alakjait látjuk. A bécsi Albertina gyűjteményben őrzött játék jelentőségét jelzi, hogy szívesen idézik képeit a viselet-

A Bolond Bethlen Gábor fejedelem Mihály Bíró nevű, csúf törpéjének állít emléket. A párhuzam: Diego Velasquez Don Sebastián de Morra portréja.

VI.: Az Udvarhölgy „egy erdélyi nemes asszony viseletében pompázik”. Az eredeti metszet 1617-ben készült.

VII.: A Főlegény altiszti rang volt hajdanán. Somogyi Márton kártyájára ez a huszár egy 16. századi vízfestményről került hasonmásként. Pajzzsal és sisakkal látjuk. „Lovának sörénye, farka és patái pirosra vannak festve. Ezt a szokást valószínűleg a törökök hozták magukkal.”

történeti művek és a kor kultúrtörténetével foglalkozó tanulmányok.

Somogyi Márton körültekintő előtanulmányaiban az apró képek illusztrálására a 16–17. századra jellemző, illetve ekkor készült festmények és metszetek alakjait választotta mintának. Néhány lapon azonban megőrizte az eredeti kártyák motívumait. (Részletesen olvashatunk erről a művész weblapján: <http://www.somogyimarton.hu>.) Tulajdonképpen két játékot készített. Az egyik alkalmazkodva a Hofämterspiel méretéhez (10×14 cm) és stílusához, ám megváltoztatva a sorozatjeleket és a lapszámot, 4×14 – összesen 56 – képet festett. Többlet lapok lettek az egyházi személyeket és birodalmi székhelyeket bemutató kártyák. A címerpajzsok (sorozatjelek) is a 15–16. század ábrázolásaiból származnak: a magyar címer, a német-római kétféjű, a Jagellók egyfejű sas madara, illetve az e célra kitalált, de jellemző török jelképek, a fél-

Pozsony: 1526 után Pozsony fővárosi rangot kapott azzal, hogy a török hódoltság idején a város lett az országgyűlés és a kamara székhelye. Itt koronázták a királyokat. A kép eredetije egy színezett metszet a 17. század elejéről.

hold és a hétágú csillag. Az egyes sorozatokat lezáró, városképeket ábrázoló lapokon Pozsony, „Wien”, „Krakow” és „Istambul” metszetekről ismert távlati képeket látjuk. A kártya hátoldala a korabeli hadi zászlókon látható lángnyelvet ábrázoló sorminta. A Charta Bellica magyar sorozatából néhány lapot választottunk bemutatásra.

Somogyi Márton Hadi kártyája a budapesti Pytheas Grafikai Stúdió digitális nyomdájában készült. A Charta Bellica modern változata a művész és a kártyagyűjtők reményei szerint hamarosan megjelenik a bécsi Piatnik kártyagyár gondozásában. A 13 lapos, 58×89 mm méretű sorozatok francia színjelekkel egészültek ki, s ez akár játékra is alkalmassá teszi a kártyát. A kőr lapokon a magyar, a pikkeken a lengyel, a treffeken a német, a kárókon a török udvartartás alakjai szerepelnek. A dzsókereken a négy birodalom címere kapott helyet. Akiknek pedig felkeltette érdeklődését a két kártyakülönlegesség, megrendelheti ezeket Somogyi Mártonnál: somogyimarton@gmail.com.